

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Oratio Prima. Optabiliúsne sit, potiſsimùm sub Christo Duce militantibus,
rebus facilibus ac lætis, an tristibus atque arduis exerceri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

Hæc sunt orbis Europæi clarissima fidera. quibus suas addat stellas Gallia, Martinum Gutierrez, Iacobum Salesum, Guilielmum Saltamochium; Sicilia, Petrum Venustum; Lusitania, Emanuelem Fernandez; Martinum Latenam, Polonia, Emanuelem Nigrum & Georgium Bartholic, Transilvania; Germania, Godefridum Thelet, aliosque; in piâ causâ omnes, vel ab hæreticis, vel ab improbis, partim gloriose faucios confectosque vulncribus, partim crudeliter trucidatos. Et nostra Belgica non sola erit ingloria: sua sidera posteritati ostendet, quorum nunc ortus claro nimirum die immaturus.

Vos interim, fortissimi Heroës, qui sic mortui aternum viuitis, viuitisque omnium memoriâ sæculorum, maiores aliquando expectate honores, cum tempus erit, solenni pompâ plausuque decernendos. Nobis satis est tolerantia vestra ac fortitudinis obiter commemorasse exempla, seræ incitamenta posteritati, quam degenerem, spero, nulla arguet dies.

Post celebratas fortissimorum pugilum laudes, distributasque victoribus coronas, par est nec Lectorem hisce dudum certaminibus intentum absque missilibus dimittere.

EXERCITATIO ORATORIA.

ORATIO PRIMA.

Optabiliusne sit, potissimum sub CHRISTO Duce militantibus, rebus facilibus ac lætis, an tristibus atque arduis exerceri.

Ogitanti mihi, Auditores, theatrum huius vniuersitatis oculis vestris subiicere, vt in eo inter tot tamque diuersa hominum vota ac studia, quid optandum, quid auersandum, quid sequendum, quid fugiendum sit, arbitrari possitis; assessores vobis apponendi videntur; non illi quondam è Pythagoreâ disciplinâ fastidiosi censores Democritus & Heraclitus; quorum alter omnia promiscuè & absque delectu, aut risu contemptuque velut ineptias explodebat, alter velut miseris ignauo fletu prosequeretur: sed cum viris omni exceptione maioribus supremus ille Munerarius: vt ex eius sensu ac sententiâ decernere possitis, siue conducibilis iis qui sub eius signis stentia faciunt, tristibus an lætis, asperis an mollibus, aduersis an prosperis, exerceri. Et quidem, vt absque diuerticulis & ambagibus rem ipsam aggrediamur; illud principio statuendum est, quod antiquissimus ille Vatum disertè pronuntiat: *Militia* (seu, vt alij, *tentatio*) est

In theatro vite humane aguntur læta & tristia;

utrum horum sit optabilius;

Iob 7: 24

ta hominis super terram. Nec illud minus animis nostris obuersari de-
ber, quod monet ille tantâ humanorum casuum varietate iactatus Apo-

1. Cor. 4.

Stolus: *Spectaculum facti sumus* (aut, interprete Hieronymo, *theatrum facti
Opiabilis sumus*) mundo, & Angelis, & hominibus. Quod si ita est, si vel in arenâ
cum aduersario compositi sumus, vel in theatro omnium oculis expo-
siti; quis ambigat, quin & illustrius sit ad laudem illius qui spectatur, &
iucundius ad voluptatem illius qui spectat, in hoc mundo ærumnis &
damnis conflitari, rerum aduersarum vires infringere, insultare misê-
riis, fortunæ sæuientis impetus retunderè, ardua ac periculosa excelsò
animo vtrò deposcere; quàm in vmbra delitescere, atque ignauiam
suam tenebrarum ac parietum septis tegere, dies noctesque totum se vo-
luptatum illecebris ac cupiditatum lenociniis dedere, otio ac deliciis
supra feminam circumfluere, ita vt prius tædeat lasciuia, quàm pudeat;
nihil denique facere memoriâ dignum, quo nos posteritati aliquando
vixisse testemur? Si enim hîc, tamquam in amplissimâ scenâ, quam
theatralis tum hominum tum Cælitum corona cingit, omnium con-
spectui expositi sumus; nemini dubium est (vt rem ipsam oculis subij-
ciam) quin plausu dignius, & visu iucundius sit spectaculum, videre
Herculem aliquem clauâ armatum & leonis exuuiis, ex horrido specio-
sum, nunc in Lemæâ palude Hydræ capita demetentem, nunc in cam-
po iubatos leones, impetu factò, dilacerantem; quàm in gynæceo cum
Omphale, femineo cultu gestuque fractum, deliciis ac libidinibus dif-
fluentem. Quis hanc tanti Herois mollitiem non detestatur? quis con-
trâ non in cælum extollit generosissimum illud Cæsaris Constantini
facinus, & pænè dixerim, prodigio simillimum, quo solo non vnus
diei congratulationem, sed æternitatem immortalitatemque nominis
est consecutus; vtpote quod iam sparsum est ac disseminatum in orbis
terrarum memoriam sempiternam? Cùm olim in amphitheatro certi
homines cum leonibus decertarent, aderant qui ex orchestrà certamen
illud despiciebant, gemini Imperatores Galerius & Constantinus, gla-
diatorij huius muneris editores. Horum alter Constantinus cum sto-
macho auersatus eorum qui cum belluis congregiebantur ignauiam,
pulchrâ in regio pectore audaciâ gliscere, & honestè ambitiosus ardere
cœpit victoriæ cupiditate. Itaque, nullâ maiestatis habitâ ratione, in
arenam descendit, aut victus amissurus vitam, aut victor relaturus glo-
riam. Res, nescio, an ad famam temeritatis, an ad gloriæ splendorem
plus habitura momenti: quæ meritò esset apud posteros caritura fide,
nisi plura id genus facinora hoc etiam ipsum omni suspicione menda-
cij apud æquos rerum æstimatores eximerent. Stabat hinc leo excussis
furore iubis, horrendoque rugitu formidandus, quem timerent belluæ
etiam quæ timentur, scintillantibus oculis, hiantibus faucibus, explica-
tis vnguibus Imperatorem iam iamque inuasurus. Qui aderant spe-
ctatores, trepidabant alieno periculo, cùm ipse esset securus de suo. Con-
stantinus enim præsentis animo sese ad certamen accingens, non mino-
ri dexteritate quàm fortitudine belluam complexus, stimulos ad auden-
dum subiiciente gloriâ, hiantis fauces distupit; & cùm munerarius esset,
ceteris omnibus honoris & gloriæ palmam eripuit. Spectaculum pro-
fectò

Diffici-
lium ad-
spectus
magis de-
lectat spe-
ctatorem.

His imi-
tatis Con-
stantinus
ad auden-
dum,

cum leone
decertat in
amphi-
theatro, &
vincit.

fecto omnium ordinum admiratione totiusque amphitheatri applausu dignissimum. Dignius tamen longè spectaculum est, & Cælestium oculis iucundius, videre in huius vitæ theatro hominem rebus humanis maiorem, & ad quemcumque aduersarum rerum incursum inconcussum: qui, si calamitas, si incertor, si ignominia, si dolor impetum faciat, non terga vertat; sed obuium pectus obiiciat: qui ad arduos rogos, ad aculeatas rotas, candentes laminas, ferreas vngulas, totumque carnificinæ apparatus, non colorem mutet, non gemitum emittat, non pedem referat: hoc qui faciat, non eum dico personam sustinere viri fortis in theatro, sed ipsum assero esse Fortitudinis theatrum, dignum ut quod ipsi indigetes ac beatæ mentes oculos animosque conuertant. Quod si ex theatro, in quo homines velut histriones in scenâ huius vitæ minimum repræsentantes spectauimus, ad certaminis palæstram (quod alterum nobis initio propositum erat) in quâ iidem velut athletæ luctantur, gradum fecerimus; facile intelligemus, honestissimum esse, instar generosi pugilis, strenuissimum quemque aduersarium sibi deposcere, hoc est, acerbissima quæque perferendo, efficere ut in nullis aduersis nullisque calamitatibus terga vertamus, sed contra ipsas ab ipsis induremur. Athletæ rebus asperis gaudent exerceri, delectantur pugnis, ambiunt contundi cæstibus: vtrò plagas ostentant, non ignari vulnera non inferre infamiam, sed gloriam conferre. Diceres illos, instar Indorum, quot in corpore cicatrices circumferunt, tot insertas vulneribus gemmas ac lapides pretiosos ostentare. Itaque quemadmodum illi totum corpus vulneribus eruentant, ut quod plures gemmas ac lapillos inferunt, eò pulchriores habeantur: sic qui in supremi Gymnasiarchæ palæstrâ versantur generosi pugiles, ardua quæque & acerba sibi deposcunt, magisque vulneribus quàm voluptate pascuntur, non nesciunt, cruentum verticem triumphalibus laureis, frontem sudore madidam specioso diademate, bellatrices dexteras lemniscatis palmis, laceros humeros regio paludamento, cicatrices denique aduerso corpore exceptas palmatâ togâ quandoque cohonestanda. Enimuerò quemadmodum in rebus creatis magis enitescit liliū inter spinas, rosa inter aculeos, margarita in ostreo, in glareis aurum: ita dum in huius vitæ palæstrâ ac puluere vitam degimus, & sub capite spinis coronato stipendia facimus; spectaculum longè pulchrius Deoque gratius exhibemus, si in huius vitæ calamitatibus cæcisque nubibus ac procellis infracti excelsique animi splendorem retinemus. Quid enim? an non multò pulchrius est æquis virtutum æstimatoribus spectaculum, Paulum cernere catenâ constrictum Solymæum carcerem illustrantem, quàm Cæsarem trabeatum conscendentem Romanum Capitolium? Stephanum inter saxorum grandinem pro inimicis Deo supplicem, quàm Sardanapalum inter opima fercula aureosque calices remulentum? Laurentium in candenti craticulâ tyranno insultantem, quàm Heliogabalum in molli sterrentem culcitâ: Iobum in sterquilinio philosophantem, quàm Augustum in palatio cum fastu imperantem? Et quia hoc sterquilinum quoddam quasi fortitudinis fuit gymnasium, lubet presso vestigio in hoc funeto tantisper hæreret. Hoc enim sterquilinum non solum de

*Gloriosius
agunt quos
vita malis
non ce-
dunt.*

*Quod in
theatro,
idem ha-
bet etiam
locum in
palæstrâ.*

*Vera viri
fortis ac
boni orna-
menta sunt
vulnera.*

*Parallela
mollitiei
& laboris.*

*Iobis gloria
in funeto.*

tanti viri gloriâ nihil decerpfit, sed contrâ, illius patientia fimeci aboleuit infamiam, dignumque reddidit, vt ait Chrysoftomus, quod ij etiam qui diademata gestant, deuotis osculis venerentur. Electus fuit hic inuictus pugil, vt, cum satanas omnes suas vires in eo laceffendo frustra exerceret, illustri documento sæculis omnibus innotesceret, quid posset erectus in Deum animus, & quanta in rebus asperis gloriæ seges ac materia sit reposita. Numquam maiori triumpho vicit Iob, quam cum tot ærumnis obseptus, vinci non potuit: cum iam omnium horribilium terrores sub iugum misisset, nilque superesset quod metueret. Cum enim nihil illi fortuna reliquum fecisset, nihil cacodæmon intentatum reliquisset; tandem omnibus superior, metum omnem animo proscrisperat. Sic vnus hic athleta cum prostratus videri posset, omnium in se oculos conuertebat: dæmonum, quibus iam victis insultabat; hominum, quos inuicto animi robore in stuporem rapiebat; Angelorum, quos splendore tot victoriarum perstringebat; Dei, quem suâ illâ inconcussâ constantiâ oblectabat. Potestis dubitare quin tantum virum diuina prouidentia ad aliorum exemplum referuare voluerit, vt vnus constantia fieret omnium disciplina? Cuius imaginem cum animis vestris firmiter impressam existimem, pedem ex Iobi sterquilinio, hoc est constantiæ palæstrâ, in campum refero. Itaque militiam esse vitam hominis (vt antè dixi) tamesi nullus id Iobus aserat, diurna nocturnaque, quibus exercemur, prælia non permittunt dubitare. Quid aliud materius est vterus, nisi domestica obscuri carceris palæstra, in quâ nouem mensibus vel tirones ad grauissima quæ impendent certamina, vmbatilis pugnæ simulacro quasi præludimus? Quo temporis spatio confecto, nascimur, hoc est, in campum pugnaturi progredimur. Vix adspicimus amicam lucem, & mox primo vagitu cum ærumnis nos luctari testamur. Ipsa in quibus ploramur incunabula, sunt prima quæ occupamus propugnacula. Quid, quod in hac militiâ non antea receptui canitur, quàm homini de itatione vitæ, summi Imperatoris iussu, discedere permittitur? Quod si ita est, si hic in quo degimus mundus, est velut Martius in quo certandum est campus, si vita ipsa dimicatio; hoc iam restat expendendum, vtrum militi generoso & laudis cupido sit optabilius ad votum, illic se sistere præsentem vbi præsentissimum est periculum, an aliorum gloriosa certamina inertem ac desidem spectare? vtrum illustrius ad gloriam, illic Ducis imperio pedem figere, vbi plurimj vel mortui iacent, vel morituri cadunt, an verò inter lixas & calones, vbi vix buccinæ clangor auditur, delitescere? Sanè hic omnium sermone celebrabitur, & inter triarios censebitur, qui totius aciei in se influentis pondus belli que molem, instar Horatij, vmbone sustinuerit; vel ab hostium cuneis circumuallatus, exemplo Alexandri, de genu pugnauerit, quærens non vbi tutissimè consistat, sed vbi honestissimè cadat: cui satius erit fugere è vitâ, quàm è pugnâ. At verò ignauius ille, è campo relegandus ad gynæceum tamquam inglorius ac degener, qui in pedibus quàm in dextrâ plus præsidij repositum habuerit, qui ad primum ferri splendorem expalluerit, ad primum litui sonitum hastam clypeumque abiecerit. Quæ si in profanâ militiâ locum habent, multò magis

Homo nascitur ad labores & bella.

Gloriosus qui contra mala procedit.

Infamis qui cedit.

magis sacrae militiae auctoritatis, & sub CHRISTO Duce stipendia facientibus, debent esse commendata, ut haec praeter ceteris in laude ponant, stare intrepidè in primâ acie, contumelias verbaque probrosa, ut missilia tela & saxa sine vulnere circa galeas crepitantia despicere, contemnerent stulta mundi iudicia, imò ipsum etiam contemptum; supplicia grauiissima, hoc est, mortis praeludia, ferendo eludere; denique omnibus incedere latitiis, cum caput obiciendum est periculis. Haec sunt quae milites honoratos & charos Imperatori suo reddunt. Solent enim Imperatores, si quem habeant in exercitu militem ad aggrediendum hostem strenuum, ad sustinendum belli impetum fortem, ad insidias fruendae industrium, ad pericula subeunda intrepidum; hunc è toto feligere numero cui ardua quaeque committant: hunc iubent incautus moliri insidias, explorare itinera, laceessere hostem velitationibus. Hic autem, si aequus est rerum arbiter, beneficium interpretatur, vnum se posse pro omnibus periclitari; magnique praemij loco ducit, dignum se habitum fuisse, cuius vnus singulare discrimen, esset communis securitas. Nimirum animi magnitudo periculis delectatur, & ambitu quodam segetem ac materiam gloriae vltro sibi deposcit. Contra verò corpus assuetum tunicae, loricae onus non sustinet; caput vnguentis delibutum, cassidem recusat; mollem otio manum durus exasperabit capulus. Utros iam Imperatori chariores existimatis? eosne quos otio marcescere permittit, an verò illos quos duris asperisque rebus exercet? Quis Lacedaemoniis credat iniustos fuisse liberos suos, quorum indolem non crepundiis, sed flagellis; non priuatim deliciis ad mensam, sed publice verberibus ad aram experiebantur? & quidem tam durè, ac propè dixerim inclementer, ut multus è visceribus sanguis emanaret; & nonnumquam (teste Tullio) mors ipsa esset metuenda. sic tamen ipsi illa perferrebant, ut, cum non iam membra, sed vulnera praebent lanianda verberibus, nullum non tantum clamorem ederent, sed nec gemitu quidem dolorem faterentur. Sic potuisse sibi, inter dolenda, ne dolerent imperare; quid aliud erat, quam ipsi quodammodo poenae, vnde nascebatur dolor, poenas infligere? Si haec pro vanâ fluxaque gloria à Lacedaemoniis usurpata fuerunt; quid mirum si generosos spiritus Deus rebus asperis exercet? Nimirum publico humani generis exemplo eos in lucem edidit, ut doceant eos qui pusillo contractoque sunt animo, in istis quas tantopere fugiunt iniuriis, contumeliis, egestate, arumnis, nihil esse terribile praeter ipsum timorem: hoc solatium esse vasti doloris, quòd nemo possit valde dolere, & diu: cuiusuis supplicij acerbiteratem vel non esse grauem, vel esse breuem: si enim ferri potest, leuis est; si non potest, breuis. tunc autem homines verè magnos esse, cum arduis aduersisque rebus ingentes animos & obuium pectus opponunt: tunc enim censentur tanquam praetoriani milites, qui suorum laterum oppositu pericula omnia à suo Imperatore propulsent. Sed quid opus est aliunde aut exempla accersere aut documenta, ut generosam hanc rerum aduersarum ambitionem ac generositatis palastram vobis commendem, cum omnium instar esse possit Dux noster generosissimus? qui cum extra omnem certaminis aleam esse posset, maluit tamen tanquam

praesertim
CHRISTO
Duce.

Optimus
miles ma-
ximis peri-
culis ex-
ponitur
à Duce
belli:

etiam fi-
lius à pa-
tre:

Tullius. 123

etiam ho-
mo à Deo:

Hebr. 11.

etiam
CHRISTVS
ab
aeterno Pa-
tre, & suã
ipsius vo-
luntate.

Exemplo
CHRISTI
Ignatius
malorum
patientiam
sibi assu-
mit, &
suis pro-
ponit.

scopus inuidiæ ac malevolentia, omnium in se tela experiri. Plus dico, cum Apostolo: *Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta.* Duo theatra Pater æternus Filio proposuerat (vt Chrysofomus, Theophylactus, Rupertus, aliique nonnulli docent) cum primum eum in orbem terrarum introduxit, in quo personam sibi impositam pro dignitate sustineret: alterum honoris, gloriæ, oblectationis; alterum doloris, abiectiois, ignominia: in illo nihil ad splendorem, nihil ad honestam voluptatem deerat, nec opum affluentia, nec Imperatorum trabæ aut diademata, nec vllum deliciarum genus; in hoc tristitia & acerba erant omnia, stabulum, egestas rerum omnium, hominum malevolentia, cacodæmonum furor, denique exquisita tormenta, & ignominiosissimum crucis supplicium. Vtrouis modo videbat se (quod sibi propositum habebat) humanæ salutis assertorem esse posse ac vindicem. In hæc cum CHRISTVS oculos coniceret, cogitationesque intenderet, & probè intelligeret hæc suo commissa esse arbitrio; vt semel exemplo suo præclarissimo sententiæque sapientissimæ decerneret, quid hominibus in hac vitæ palæstrâ tristicique exilio amplectendum, quid fugiendum esset; *proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta*: tantoque ambitu egestatem, incommoda, iniurias, tormenta, dedecus amplexus est, quanto mortalium plerique honores, opes, delicias plattumque consectantur. Deinde vt se iniuriis omnibus ac tormentis superiorum ostenderet, eorum admisit amplexus, quorum pedibus prostratus est; eos amicissimè compellauit, qui maledictis eum ac blasphemis onerabant. quinimò ipsos carnifices sic tulit in oculis, sic ex animo Patri commendauit, quasi non intulissent supplicia, sed beneficia contulissent. Hoc est generosi excelsique animi, hoc Imperatoris nostri symbolum, hæc militiæ nostræ tessera, *Bona facere, & mala pati.* Hanc gloriosam tesseram suã Ignatius, velut deuotæ CHRISTO, cohorti adfcit: hac viã ad nominis immortalitatem præiuit. Quid enim mali in primo melioris vitæ tirocinio non pertulit? quas non audiuit contumelias? quas non sustinuit iniurias? quas non excepit minas? Prima ipsius magnanimitatis incunabula & fasciæ, vincula fuerunt & carceres. in quibus ipse victus licet compedibus, per vittutis tamen curriculum insignis stadiodromus celerrimè ferebatur; numquam liberior quàm in ergastulo constrictus. Quis satis admiretur hanc heroicam eius vocem, cum Francisco Mendozio, qui postmodum in Purpuratorum Patrum Senatuum adfcitus est, familiariter interroganti, ferrène iniquo animo vincula hæc & carceres; respondit Ignatius: An tantum malum tibi videtur carcer & vincula? at verò non tam multæ Salmanticae compedes sunt, non tot catenæ, quin ego plures pro CHRISTO cupiam. O verba omnium gentium linguis deprædicanda! quibus ostendit defuturos citius carceres Ignatio, quàm Ignatium carceribus. Vincula & carceres CHRISTI causã sibi innocenti vouere, Christianæ est magnanimitatis; perferre, singularis constantiæ; læto libenti que animo perferre, heroicæ fortitudinis. Quis nunc pro dignitate explicabit, fueritne Ignatius generosior qui tot acerba sibi optauit; an constantior qui in tantã vitæ inæqualitate semper æqualis sibi que similis persistit; an

an fortior qui aduersa, tristia, molesta, infracto animi robore concu-
cauit? Hæc generosa in malis perferendis incholes non vnus Ignatij
visceribus circumscripta est; sed ad posteros eius, ipsamque Societatem,
hereditario quasi iure translata, illud robur non patris indidit, quod
in venerationem rapuit bonos, in inuidiam malos, in stuporem omnes.
Quod enim in orbe est Regnum, in Regno prouincia, in prouinciâ ciui-
tas, vbi non Societas vel exilio mulctata est, vel iniuriis vexata, vel con-
tumeliis lacerata? At Societas hæcenus ita in hoc circo pugnauit, vt
aduersariorum machinas contemptu, auctoritatem modestiâ, astutiam
industriâ, crudelitatem patientiâ, furorem gratiâ facile superarit. Ni-
mirum ingenti illâ calamitatum ac malorum mole, quâ fortitudinis ac
constantiæ acies hebescere vt plurimum solet, non aliter quàm cõfè
quadam virtutem suam acuens, suis iacturis fit diues, felix ærumnis,
funeribus immortalis: & ex foedissimis ruinis clarissimos sibi triumphos
instaurat. Cum enim tota eius gloria in conscientiâ rectè factorum con-
sistat, æquè facilem sibi cursum ad gloriam in morte, quàm in vitâ
esse arbitratur. Quod ne celeberrima quidem illa Lacedæmonia ignorauit,
quæ filium in certamen contra hostes progressurum clypeo armauit,
additâ hac breui, sed neruosâ cohortatione: *Cum hoc, aut in hoc redi.*
Sed nos hanc Laconicam oratiunculam obscuris verborum inuolucris
tectam enucleatiùs exponamus. Solenne hoc erat Græcis, eos qui in
certamine strenuè pugnando occubuissent, eodem quo dimicauerant
clypeo ad sepulturam efferre. Hoc est, quod suggerebat filio mater,
Cum hoc, aut in hoc redi. quasi diceret: Ad eundem filii, ad bellum mitte-
ris, hoc est, ad periculorum aream, sed & gloriæ. in quam vbi prodie-
ris, qui scis, pugnando testare. ostende te esse materni non tantum
sanguinis, sed animi heredem. Magnum est in bello munimentum,
solum in prælio adferre mortis contemptum: sic in aciem procedas,
non vt pericula declines, sed vt obuio pectore excipias. Scito in pugna
multum quidem posse pugnantis virtutem, ita tamen, vt non parum
licere soleat fortuitis casibus: hos nec metuas, nec fugias. Accipe bel-
laturus belli testem, hunc quem trado clypeum: memineris te Lacedæ-
monium esse, cui, amissò clypeo vicisse, ignominia; conseruato,
cecidisse, gloria est. Moriturus clypeum tegas, à quo fuisti protectus.
hunc tibi trado non magis in præsidium, vt fortiter vitam defendas,
quàm in ornamentum, vt honestè mortem oppetas: redeas viuus, aut
referaris mortuus, nihil interest, modò cum clypeo, vel in clypeo.

Hac bellicâ oratione, non minùs quàm clypeo, filium nobilis matro-
na armauit. Hæc olim fuit Lacedæmoniorum, eadem nunc Christiano-
rum præliandi conditio. Quare hoc sibi quisque persuadeat, summum
illum Agonothetam vnumquemque, dum ex umbrâ in arenam pulue-
remque descendit, tradito scuto fidei, simili oratione adhortari, quâ
olim multarum palmarum athleta Paulus Timotheum inflammabat:
Labora sicut bonus miles CHRISTI IESV: certa bonum certamen fidei. Sed
quia vos hîc præcipuè alloquor, qui sub sacris Ignatij signis stipendia
facitis, fingite, hunc, plurimis iam cum gloriâ confectis præliis, non vt
Hetrusci solent tubâ, vel vt Arcades fistulâ, vel vt Græcenses lyrâ, vel

*Malorum
patientiam
hæcenus
Societas
anidè ex-
cipit:*

*& Socie
commena
dat.*

vt Lacedæmonij tibiâ, vel cornu vt Thraces, sed ex sacrâ Philosophiâ depromptis rationibus ad pugnam vnumquemque vestrûm adhortari. Vos qui hîc quasi in scenâ spectaculum facti estis mundo, Angelis & hominibus, sustinete cum dignitate personam à Deo vobis impositam, quam fortitudo in arduis, patientia in aduersis, modestia in prosperis, constantia in difficilibus, virtutes denique singulæ magnificâ pompâ ac splendido sepiant comitatu. Vos qui hîc estis in palæstrâ athletæ, stete corpore firmi ad omnes ictus expositi: æquo animo ferte quidquid intra mundi huius tumultuosam geritur aream: nec indignemini, si, cum boni sitis, mala patiamini; quibus hoc maximè propositum esse debet, pessimis displicere. Hominem ad casus humanos parate, sed super humana tollite: vt nec in secundis rebus elati, nec in aduersis fracti, ad vtramque fortunam inuictum animum adferatis: donec eximium illud, & soli Deo singulare, vobis, quoad mortalis conditio finet, vindicetis; *non moueri*. vt qui in campo Deo Imperatore meretis, non tamquam leuioris armaturæ velites vtrò citroque iaculis missilibus hostem lacestatis; sed, velut decuriali dignitate Principes, robore triarij, decretorijs armis ac destinatis ictibus impetatis. Vestra pugna sit alius pugnandi disciplina: stete tamquam armigeri Dei, iustitiâ lorica graues, sudore madidi, puluere non indecoro sordidi; inter bellorum fulgura & coruscationes, inter armorum strepitus & fragores, inter calumniarum procellas & inuidiæ faces, inter iudicum minas & tyrannorum furias, inconculsi. Stete, inquam, ac totius in vos frementis Orci pondus, non minùs fortiter excipite, quàm constanter sustinete. Hoc est Christianæ militiæ nomen dare, hoc est sub CHRISTO Duce stipendia facere: hoc est peculiare eius obsequium, & arctiorem quamdam societatem profiteri: hæc vna generosis mentibus patet via, quâ ad nominis immortalitatem beatamque æternitatem enitantur.

ORATIO SECVNDÆ.

In laudem eorum qui è Societate IESV sanguinem pro CHRISTO fuderunt.

Ambitiosam esse vnius purpuræ societatem, & sanguinis sui nobilitatem non fumosis maiorum imaginibus, sed nidore ac fumo qui ex ardentibus suorum corporibus exundat approbare, ad reliquas verò dignitatum purpuras erubescere, res vna mihi videtur & fugam habere perquam honestam, & cladem ipsâ victoriâ gloriosior, triumphum verò longè amplissimum, planeque sempiternum. Et sanè multarum ornamenta dignitatum & Insularum quando nominis tribuntur, non homini; & maioribus potius conceduntur, quàm moribus: licet suos in altissimo gradu collocarint, tamen, quia tot modò patiuntur inuides, quot maiores eorum antè vicerunt æmulos; sit, nescio quo pacto, vt extenuentur ea verbis, detrahantur filiis, communicentur cum maioribus, quasi ad nouam dignitatem nihil attulerint præter antiquam & ex annalibus petitam virtutem. At verò sangu-

*Nobilitas
virtutis,
non stirpis,
laudanda.*